

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

divinæ fluctuantes, nunc cessare, & pacifice ipsum omnia per sanguinem crucis suæ per seipsum, Col. 1. v. 20.

Nos Instituti nostri memores, videbimus

I. Triplicem Querelam.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Pli Veteres omnem diligentiam adhibuerunt, quo simplicioribus historiam Resurrectionis Dominicæ probè inculcarent; quâ de causa tres distinctas historias, quæ omnes uno die factæ sunt, populo explicandas ordinarunt: ut quomodo mulierculis primâ ferâ, discipulis Emaunticis ferâ secunda, & discipulis congregatis redivivum se exhibuerit tertiâ ferâ, publicè ad populum traderetur; quòd ita Magnalia Dei & ejus beneficia rectè expendere, & fructus resurrectionis Christi, qui sunt justitia & pax, singulis innotescerent.

Sicut igitur duas priores historias & apparitiones heri & pridè explicavimus, ita nunc operæ pretium nos facturos putamus, si tertiâ quoque expendamus.

Querela respicit

I. *Spectrorum terriculamenta.* Dum Servator noster contrâ expectationem discipulorum subitò & inopinatò fores transit, & in medio discipulorum consistit, conterrentur illi, existimantes se Spiritum videre; hinc consolatur ipsos Christus, inquiens: Quid turbati estis?

Quòd spectra sint, id planè exploratum

est, tam ex Scripturâ, ubi expressè spectrorum, Sap. 17. v. 3. Tob. 6. v. 8. Matth. 14. v. 26. Marc. 6. v. 46. Satyrorum, Dæmoniorum & Ohim mentio fit, Levit. 17. v. 7. 2. Chron. 11. v. 15. Esa. 13. v. 20. quàm ex historia profanâ, nec non ex ipsa experientia rerum magistra. Sicut in specie existentia eorum, è prælecta Pericope sufficienter patet. Non enim modò Apostoli, Christo apparente, conterrentur, existimantes se Spiritum videre: sed & Christus ipse spectra existere, his verbis innuit: Spiritus carnem & ossa non habet, q. d. Si carne & sanguine carerem, causam haberetis, me tanquam spectrum horrescere: quia verò carne & sanguine præditus sum, certò hinc colligere potestis, me spectrum non esse.

Sunt autem spectra duorum generum, nonnulla boni, nonnulla mali Spiritus sunt. Illa spectra, quæ bona, ad Deigloriam & hominum salutem tendentia annunciant, boni Spiritus & à Deo missi censendi sunt, sicut visio, quam Eliphaz Themanites, & vir Macedo, quem Paulus in visione per noctem, viderunt, Job. 4. 14. Act. 16. v. 9. quando verò talia afferunt, quæ Deo ejusque verbo repugnant, & idololatriam aliaque peccata & flagitia stabilitum eunt, Spiritus maligni sunt, à Diabolo missi, imò Diabolus ipse, qui Pater mendacii & homicida est, Johan. 8. v. 44. cujus farinae hodiè omnia spectra sunt.

Equidem non ignoramus, simpliciores, superstitione vel simplicitate præventos, aliter de spectris judicare, & illa animas defunctorum esse, opinari: sed hic error è Papatu irrepsit, in quo ille publicè ad-

struitur & defenditur. Quando verò Scripturam, tanquam unicam normam consulimus, illa nos instruit, spectra ejusmodi neque piorum, neque impiorum animas esse.

Non impiorum & damnatorum: sicut enim hæc viventes in infernum descendunt, Psal. 55. v. 16. exemplo epulonis, Luc. 16. vers. 22. ita illæ in inferno positæ sunt, mors depascit illas, Psal. 49. v. 15. ex quo nulla redemptio, Prov. 11. v. 7. Luc. 16. v. 26.

Non animæ è purgatorio, hoc enim figmentum est, quod Scriptura nescit. Minimè verò animæ piorum putandæ sunt, quæ nolunt ad vivos reverti, quod quoque in earum potestate situm non est, Luc. 16. v. 26. Justorum animæ in manu Dei sunt, ubi non tangit illas tormentum, Sap. 3. v. 1. in sinu Abraham, Luc. 16. v. 22. in Paradyso, Luc. 23. v. 43. custoditæ in fasciculo viventium, 1. Sam. 25. v. 29. & cum Domino semper, 1. Thesl. 4. v. 17. ex quo fundamento David de filiolo suo ait: Ego vadam ad eum; ille verò non revertetur ad me, 2. Sam. 12. v. 23.

Similiter neque Angeli boni sunt: etsi enim illi castra metantur in circuitu timentium Deum, Psal. 34. v. 8. attamen postquam fides consummata, & visio obfignata est, Apoc. 22. v. 18. 19. non per Angelos sed verbi Præcones nos instruit Deus. Habent Moſen & Prophetas, audiunt illos, Luc. 16. v. 29. Præterea neque mos bonorum Angelorum est, ut homines terreant, iisque pavorem incutiant, multò minus, ut contra verbum Dei in superstitione homines confirmant, quod ita Spiritus illi in Papatu faciunt.

Quia igitur spectra ejusmodi neque

boni Angeli, neque animæ defunctorum sunt, necessariò sequitur, Cacodæmonum præstigias ea esse, qui permissu Dei formæ hominum induti, ad homines terrendos, vel idololatriam & superstitiosa dogmata stabilienda comparent.

Caveamus proindè ne communicemus iisdem, multò minus fidem habeamus. Severè namque prohibuit Deus, nequamuram à mortuis veritatem, Deut. 18. v. 11. Esa. 8. v. 19. qui verò id fecerit, abominatio Deo est, Levit. 20. v. 27.

Sed & multis horror incutitur, quando spectra vident, vel de iis audiunt, ut nesciant, quid agere debeant, ut hæc in discipulis, simili in consternatione degentibus, videmus. Hoc verò indicium est, vel maleferiatæ conscientiæ, vel infirmæ fidei. Cum sit enim timida nequitia, dat testimonium condemnationis; semper enim præsumit sæva perturbata conscientia, Sap. 17. v. 11.

Optimum igitur remedium contra terribilissima spectrorum est, ut studeamus sine offendiculo, conscientiam habere ad Deum, & ad homines semper, Actor. 24. v. 16. vivamus in continuâ pœnitentia, apprehendamus promissionem de patrocínio Angelorum, Psal. 91. v. 11. sumentes scutum fidei, in quo possumus omnia tela nequissimi ignea extinguere, Eph. 6. v. 16. orantes omni tempore in Spiritu, l.c.

II. *Falsa de Christo imaginamenta.* Discipuli Christi imaginantur sibi Servatorem ut Spiritum terrotis, conterrentur super apparitione ejus, tanquam ad spectrum, & eo indicant, se dubitare de gratiâ ejus, quam fuga & infidelitate turpi amiserant,

serant; dubitare de veritate, quâ resurrectionem ipsis prædixerat; de omnipotentia, vi cuius ex mortuis resurgere poterat; de omniscientia, quâ solitudinem & conturbationem eorum exploratissimam sibi habebat; de omnipræsencia, juxta quam omnibus in locis præsens erat; de gloria corporis clarificati, quo omnes januas, vestes & seras perrumpere valet.

Sed non modò Apostoli, verùm alii quoque ejusmodi opinionem sæpe de Salvatore suo concipiunt, ut eundem velut spectrum, vel terculamentum sibi imaginantur, à quo nil nisi iram, indignationem & damnationem expectare possint.

Quod non tantùm à Pontificiis fit, qui merito ejus rejecto, vel opera sua articulo justificationis immiscere satagunt, vel B. Mariam tanquam fontem misericordiae salutant, & ab ejus ubertibus pendere non dubitant. Sed & inter nos non pauci reperiuntur, qui tempore tentationis Christum ut spectrum & Spiritum terroris sibi imaginantur, quando recordantur magnitudinem & multitudinem peccatorum, quibus Christum offenderunt, quasi meritum ejus nihil ad se attineat, non sufficiat, seque planè à gratiâ ejus abjectos esse.

Quot de veritate ejus dubitant, utrum promissiones ejus ad se pertineant, & illas in se implere velit? Quot de Omnipotentia? quot de Omniscientia? quot de Omnipræsencia dubitant, vel tantùm non desperant?

Verùm mi Christiane! quando Diabolus tela hæc ignita in cor tuum torquet, confortare in Domino, & in potentia vir-

tutis ejus. Indue armaturam Dei, ut possis stare adversus insidias Diaboli, Eph. 6. v. 10. 11. resiste illi solidus in fide, 1. Petr. 5. v. 9. dicens: O Satana! optimè novi te. Tu Spiritus terroris es, non Jesus meus! Hic non spectrum, non Spiritus pavoris, non irreconciliabilis judex & vindex, non Spiritus mendax est, sed Jesus & Salvator meus, Matth. 1. v. 21. Deletor iniquitatum mearum, Esa. 43. v. 25. propitiatorium meum, Rom 3. v. 25. propitiatio mea, 1. Joh. 2. v. 2. quâ de gratiâ ejus desperarem, cum tamen traditus sit propter delicta mea, & resuscitatus, propter justificationem nostram? Rom. 4. v. ult. quomodo de promissionibus ejus ambigerem, cum veritas ipsa sit? Joh. 14. v. 6. Cur de Omnipotentia ejus, ubi potestatem habuit ponendi animam, & potestatem habuit, iterum sumendi eam? Joh. 10. v. 18. quare de sapientiâ ejus, cum in ipso omnes thesauri scientiæ & sapientiæ absconditi sint? Col. 2. v. 3. cur de præsentia gratiæ, cum promiserit se necum futurum omnibus diebus, usque ad consummationem seculi? Matth. 28. v. 20. & cur eum horrescerem, qui omnem animi perturbationem, pusillanimitatem omnem ex animis propulsat, inquit: Quid turbati estis? & se ut Consolatorem & Salvatorem exhibet.

III. *Fastidiosorum auditorum deliramenta*, quæ Christus hoc ipso infringit, & redarguit, quod in utraque apparitione, & Emanantica, & Hierosolymitana de unâ eademque materia, nempe de morte & resurrectione sua concionatur, & vaticinia Moysis & Prophetarum, quæ de illa agunt, ipsis explicat,

Multi Auditorum nostrorum Atheniensium genio præditi sunt, qui ad nihil aliud vacabant, nisi aut dicere, aut audire aliquid novi, Act. 17. v. 21. Quodsi singulis diebus novus Ecclesiastes in suggestum ascenderet, & anapullas atque sesquipedalia verba projiceret, vel Pastores ordinarii amœnas historias, faceras fabulas & quæ auribus jucunda sunt proferrent, hos procul dubio admirarentur, atque in deliciis haberent homines: quia verò simplicitati studentes, nihil sciunt, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum, 1. Cor. 2. v. 2. nec piget eadem inculcare, Phil. 3. v. 1. & fidei semel Sanctis traditæ mentionem facere, Jud. v. 3. pro tautologis illi habentur, qui eadem prædicantes Auditoribus nauseam pariant. Hi prurientes auribus sunt, ut Paulus eos vocat, 2. Tim. 4. v. 2. qui ad exemplum Israelitarum peccant, qui tædio afficiebantur Mannæ, quod Deus ipsis de cælo mittebat, & panis Angelorû nominatur, Psal. 78. v. 27. unde sine propudio dicebant: Anima nostra jam nauscat, super cibo isto levissimo, Num. 21. v. 5.

Sicuti verò nausea ista Israelitis malè cessit, siquidem Deus missis serpentibus ignitis contemptum vindicavit, ut morsu eorum necarentur aliquot millia; Ita certè Deus justissimus auditores ejusmodi tædiosos, qui verbum ejus sanctissimum, in quo tamen vivitur, & in quo vita Spiritus nostri est, Esa. 38. v. 16. ceumanna spirituale, & panem Angelorum spernant, non impunitos sinet. Quin & anima ejus super illos, tanquam prævaricatores vanissimos, Psal. 25. v. 3. nauscabit, immissurus illis serpentes ignitos, ignem belli, ignem pestilentialem, & ignem exiti;

maximè verò serpentes ignitos tanquam stimulos conscientiæ, & ignem infernalem, ubi vermis eorum non morietur, nec ignis eorum extinguetur, Esa. 66. v. 24.

Quilibet proindè verbi contemptum studiole caveat, ne certissimam pœnam incurrat: quodsi enim verbum Dei ejusque iterata repetitio utilis non foret, Christus, ut Doctor eruditæ linguæ ea ulus minus fuisset.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit **I. Ex iterata Christi apparitione.** Postquam enim ille è mortuis resurrexit, quadraginta illis diebus ante ascensum suum in cælos, subinde discipulis suis & fidelibus se exhibuit. In specie verò die Paschatos mane apparuit sanctis fœminis: post meridiem Cleophae ejusque comiti: Vesperi verò reliquis Apostolis, Hierosolymis congregatis & conclusis.

Unde non exigua consolatio nobis resultat. *Primò* enim hoc ipso confirmatur Atticulus de resurrectione ejus, quo de justitia nostra & plenaria propitiatione cum Deo certiores reddimur, Rom. 4. v. 25. cui nostra resurrectio annexa est, ut ipse testatur, inquit: Ego vivo & vos vivetis, Joh. 14. v. 19.

Secundò. Conturbati discipuli non modo efficaci solatio eriguntur hac Christi apparitione, de quo omnem spem abjecerant: sed & nos certissimi reddimur, si & nos Jesum nostrum diligamus, & desiderio ejus flagremus, quod nos ophanos non derelicturus, sed in maximis calamitatibus nobiscum futurus sit, vi promissionis, Psal. 91. v. 14, 16.

Tertiò